

Ovaj projekt financira
Europska unija

Pružanje jednakih mogućnosti za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog psihičkih poremećaja

Radni centar Svitanje – pregled, rezultati i zaključci

Zagreb, 30.11.2011.

Pružanje jednakih mogućnosti za zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog psihičkih poremećaja

- ❑ projekt je financiran pretprijetnim sredstvima Europske unije za Hrvatsku (IPA komponenta IV – Razvoj ljudskih potencijala)
- ❑ projekt traje od 04.12.2010. do 03.12.2011.
- ❑ partneri na projektu su:
 - Hrvatski zavod za zapošljavanje, PS Zagreb
 - Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
- ❑ suradnik na projektu je Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI
- ❑ suradnik u okviru analize zakonodavstva i preporuka za poboljšanje pravnih akata je OZARA d.o.o. iz Maribora
- ❑ suradnik u okviru izrade rehabilitacijskog modela je Hrvatski liječnički zbor

Zapošljavanje osoba s invaliditetom zbog psihičkih poremećaja

□ Ciljevi projekta:

- izrada modela i organizacija radnog centra, provođenje radne rehabilitacije namjenjene povećavanju kapaciteta za rad
- organizacija radionica u sklopu kojih će korisnici usvajati nova znanja i vještine u specifičnim zanimanjima
- izrada protokola za procjenu i evaluaciju radne sposobnosti
- organizacija multidisciplinarnog tima za procjenu radne sposobnosti,
- upućivanje korisnika na daljnju doedukaciju u specifičnim zanimanjima
- posredovanje u zapošljavanju korisnika
- destigmatizacija i informiranje poslodavaca, te uže i šire javnosti o važnosti uključivanja OSI zbog psihičkih poremećaja na tržište rada
- prilagodba postojećih zakonskih akata kojima se reguliraju prava OSI uz specifičan naglasak na invaliditet zbog psihičkog poremećaja

Radni centar za osobe s psihičkim poremećajima

- ❑ radni centar je smješten u Klinici za psihijatriju Vrapče
- ❑ sa radom je započeo 02. svibnja 2011. godine
- ❑ radni centar improvizira radno okruženje sa svim karakteristikama uobičajenog radnog mjesta (radno vrijeme, ciljevi, radni zadatci i odgovornosti)
- ❑ organizirano je 8 kreativnih radionica i dvije radionice za trening socijalnih vještina
- ❑ aktivnosti unutar radionica su se odvijale po organiziranom rasporedu
- ❑ svaka radionica je imala trenera, a svaki od trenera ima prijašnje radno iskustvo u području aktivnosti koju vodi, te poseban senzibilitet za rad s ljudima
- ❑ radni centar je radio 5 dana u tjednu, a radionice su se održavale u dvije smjene

Radni centar za osobe s psihičkim poremećajima

- ❑ korisnici su sami imali mogućnost odabrati radionicu na kojoj žele prisustvovati
- ❑ boravak u radnom centru je dobrovoljan
- ❑ broj prisutnih korisnika na jednoj radionici nije bio ograničen
- ❑ treneri su mogli organizirati grupe na radionicama temeljem vlastitih nahođenja, no uz konzultaciju s radnim terapeutom
- ❑ radni treneri su provodili sistematičnu evaluaciju korisnika kroz svih 7 mjeseci radionica
- ❑ radni treneri su svoja zapažanja formirali u mjesečni izvještaj o svakom korisniku ponaosob
- ❑ komunikacija između radnih terapeuta i ostalih stručnjaka u timu je bila redovita

Radionica kuhanja

- ❑ učenje vještina pripreme obroka sa svim komponentama koje isto i uključuje (nabavka namirnica, sortiranje namirnica, podjela uloga u radnionici, sekvencioniranje aktivnosti, obrada i priprema namirnica, serviranje obroka, higijena kuhanja i dr.)
- ❑ radionicu vodi prehrambena tehnologinja s dugogodišnjim iskustvom rada sa osobama s invaliditetom
- ❑ radionica se odvija dva puta tjedno

Radionica za izradu predmeta od stakla

- ❑ učenje praktične vještine i metode ukrašavanja predmeta od stakla (decoupage tehnika, crackle tehnika), te kombiniranje raznovrsnih boja sa podlogom na kojoj se radi
- ❑ korisnici su usvajali konkretna znanja vezana uz izradu suvenira
- ❑ radionicu vodi vrsna umjetnica koja ima dugogodišnje radno i stručno iskustvo u radu sa raznim populacijama
- ❑ radionica se odvija dva puta tjedno

Radionica umjetničkih vještina

- ❑ učenje praktičnih vještina potrebnih za izradu suvenira i ukrasnih predmeta od raznih materijala (drvo, glina, gips) te raznim metodama (decoupage, papir mache, crackle)
- ❑ radionica se odvija dva puta tjedno
- ❑ radionicu vodi radna terapeutkinja sa dugogodišnjim iskustvom u radu s osobama s psihičkim poremećajima

Kompjutorska radionica

- ❑ korisnici su usvajali znanja i vještine rada na kompjutoru, te vještine obrade podataka u MS Office paketu (MS Word, MS Power point, MS Excel)
- ❑ kompjutorsku radionicu vodi radna terapeutkinja sa prethodnim iskustvom u vođenju kompjutorske radionice za osobe s psihičkim poteškoćama
- ❑ radionica se odvija dva puta tjedno

Radionica za izradu predmeta od drva

- ❑ usvajanje vještina rada sa predmetima od drva
- ❑ korisnici su učili kako se obrađuje drvo, kako se koriste specifični alati za obradu, kako se izrađuje nacrt, te kako se nacrt dovodi do realizacije
- ❑ u 7 mjeseci radionice korisnici su izradili niz jednostavnijih predmeta kao što su okviri za slike, noćni ormarić ili štand za izlaganje proizvoda
- ❑ radionicu vodi profesionalni stolar, a radionica se odvija dva puta tjedno

Radionica grafičkog dizajna

- ❑ korisnici su na radionici učili bazična znanja i vještine vezane uz obradu tekstova i slika u specijaliziranim programima
- ❑ sudjelovali su u grafičkoj pripremi promotivnih materijala, brošura, kataloga i ostalih publikacija
- ❑ radionicu vodi stručnjak s područja grafičkog dizajna
- ❑ radionica grafičkog dizajna održava se tri puta tjedno

Radionica čišćenja

- ❑ na radionici se korisnici poučavaju tehnikama čišćenja i uređivanja radnog prostora, kako koristiti sredstva za čišćenje, kako ih aplicirati na odgovarajuće površine, koja pomagala koristiti na različitim površinama i sl.
- ❑ radionica se održava dva puta tjedno, a vodi ju osoba sa stručnim iskustvom u ovom području

Ugostiteljska radionica

- ❑ u sklopu radionice korisnici uz pomoć mentora uče kako se ophoditi prema gostu, kako primiti narudžbu, pripremiti topli ili hladni napitak, rukovati s novcem pri naplati računa, rukovati s profesionalnim aparatima i opremom, te održavati higijenu prostora
- ❑ radionicu vodi stručna osoba s dugogodišnjim iskustvom rada u uslužnim djelatnostima
- ❑ radionica se odvija svakodnevno, odnosno pet puta tjedno

Radionica socijalnih vještina

Radionica kognitivne rehabilitacije

- ❑ radionice vode psiholog i radni terapeuti
- ❑ cilj radionica je bio na specifičan i praktičan način pomoći korisnicima da:
 - usvoje vještine pozitivne komunikacije (verbalne i neverbalne)
 - povećaju svoje samopouzdanje i samopoimanje
 - se nauče nositi sa stresnim situacijama
 - se nauče kako riješiti konfliktnu komunikaciju
 - nauče kako se učinkovito predstaviti poslodavcu
 - nauče kako kreirati funkcionalan životopis
 - prepoznaju svoje realne mogućnosti
 - nauče tražiti posao
 - itd.

Procjena radne sposobnosti

- ❑ sustavno je provođena od početka aktivnosti radnog centra
- ❑ stručnjaci uključeni u procjenu radne sposobnosti su: psihijatar, psiholog, radni terapeuti i socijalni radnik
- ❑ u specifičnim dijelovima sudjelovali su radni treneri i savjetnik za zapošljavanje
- ❑ stručnjaci su na temelju istraživanja i dosadašnje dobre prakse kreirali smjernice za procjenjivanje radne sposobnosti OSI zbog psihičkih poremećaja
- ❑ informacije dobivene procjenom su organizirane logičkim slijedom u zasebnim registratorima za svakog korisnika ponaosob
- ❑ informacije kao i daljnje preporuke za zapošljavanje korisnika su diskutirani na sastancima stručnog tima
- ❑ za svakog korisnika ponaosob je u fazi izrade individualni plan zapošljavanja

Procjena radne sposobnosti

- ❑ **Psihijatar:**
 - Psihijatrijska procjena
 - BPRS ljestvica
- ❑ **Psiholog:**
 - Wechslerov test inteligencije (WV-B-II)
 - Wechslerova skala pamćenja (WMS)
 - Test auditivnog verbalnog učenja (AVLT)
 - Goldberg IPIP-100 upitnik ličnosti
 - COPE upitnik
 - Bender Gestalt test (BG)
- ❑ **Radni terapeuti:**
 - Inicijalna procjena
 - Samoprocjena radne učinkovitosti, radne discipline i ponašanja na radnom mjestu
 - Procjena radne učinkovitosti i prilagodbe na rad
 - Izvještaj o završnom rezultatu ocjenjivanja i završna ocjena
 - Okupacijska samoprocjena (OSA)
 - FIOH - Indeks radne sposobnosti (samoprocjena)
- ❑ **Socijalni radnik:**
 - Novotny check lista socijalnog funkcioniranja (adpatirana prema Ivezić i sur.)

Edukacija za specifična zanimanja

- ❑ 5 korisnika je upućeno na dodatnu edukaciju za specifična zanimanja:
 - pomoćni konobar
 - pomoćni kuhar
 - pomoćni frizer
 - ECDL operater (dvoje korisnika)

- ❑ edukacija jednog korisnika za pomoćnog slastičara nažalost nije bila moguća (proceduralne prepreke)

- ❑ nakon uspješno završene edukacije korisnici će biti zaposleni u Radnom centru Svitanje u Klinici za psihijatriju Vrapče ili uz posredovanje partnera iz HZZ-a, na otvorenom tržištu rada

Posredovanje u zapošljavanju korisnika

- ❑ obavlja se uz pomoć partnera iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, PS Zagreb i Gradskog ureda za socijalnu skrb i osobe s invaliditetom Grada Zagreba

- ❑ HZZ sudjeluje u brojnim aktivnostima unutar projekta:
 - informiranje korisnika i poslodavaca
 - edukacija korisnika
 - individualno savjetovanje
 - selekcija korisnika
 - statističko praćenje
 - promocija projekta
 - upućivanje na medicinsko-psihološko vještačenje, i mnoge druge

- ❑ HZZ nastavlja posredovati u zapošljavanju korisnika i nakon završetka projekta

Posredovanje u zapošljavanju korisnika

- ❑ Gradski ured za socijalnu skrb i osobe s invaliditetom sudjeluje u promidžbi projekta i distribuciji projektnih publikacija
- ❑ kolege iz ove partnerske organizacije su stupale u kontakt s potencijalnim poslodavcima i informirali ih o projektu i prednostima zapošljavanja osoba s psihičkom bolešću
- ❑ uz pomoć Gradskog ureda za socijalnu skrb i osobe s invaliditetom Radni centar Svitanje je dobio prostor u Klinici za psihijatriju Vrapče, donirani su kompjutori za radionice unutar centra, organiziran je javni nastup u tribini Grada Zagreba
- ❑ Gradski ured za socijalnu skrb i osobe s invaliditetom i financijski je suportirao projektne aktivnosti
- ❑ kroz brojne aktivnosti ove partnerske organizacije promicane su i aktivnosti Radnog centra Svitanje

Destigmatizacija i promidžba mentalnog zdravlja

- ❑ provedene su brojne aktivnosti kojima se poticala destigmatizacija društva, poslodavaca, šire i uže javnosti
- ❑ organizirano je 10 ciljanih seminara
- ❑ organizirano je više od 5 javnih nastupa
- ❑ organizirano je više od 5 stručnih sastanaka
- ❑ organiziran je radni posjet stručnjaka, partnera i suradnika na projektu Radnom centru OZARA d.o.o. u Mariboru
- ❑ izdane su dvije stručne publikacije
- ❑ organizirana je informativna web stranica
- ❑ organiziran je info tim u udruzi Svitanje
- ❑ informacije i publikacije su dostupne u partnerskim i suradničkim organizacijama, na web stranici udruge Svitanje, na mnogim drugim web stranicama koje surađuju s ili podupiru ovaj projekt

Analiza i prilagodba pravnih akata

- ❑ provedena je analiza pravnih akata koji skrbe o pravima osoba s invaliditetom u RH
- ❑ evidentirana su problemska područja glede osoba s psihičkom bolešću
- ❑ kreirani su prijedlozi za rješavanje problemskih područja po uzoru na praksu Europske unije (Slovenija), te temeljem smjernica UN-a
- ❑ dokument sa preporukama za rješavanje problemskih područja biti će upućen na mjerodavne institucije

Problemi s kojima smo se susreli

- ❑ cilj vezan uz zapošljavanje pet do deset osoba na otvorenom tržištu rada nažalost nije realiziran osim u jednom slučaju u kojem je korisnica sama pronašla posao
- ❑ razlozi:
 - financijska kriza
 - nesređen status OSI zbog psihičkih poremećaja (osobna invalidnina, nesposobnost po vještačenju socijalne skrbi, ne postojanje tijela vještačenja za osobe koje nisu radile)
 - slab interes poslodavaca za OSI zbog psihičkih poremećaja
 - nestabilnost psihičkog stanja
- ❑ suradnja s HZZ-om u posredovanju zapošljavanja će biti nastavljena

Problemi s kojima smo se susreli

- ❑ diskriminacija na osnovi psihičke bolesti
 - osoba koja je trebala biti upućena na edukaciju za pomoćnog slastičara nije mogla proći pregled u nadležnoj instituciji
- ❑ stigmatizacija od strane nadležnih institucija
 - izbjegavanje sudjelovanja u projektnim aktivnostima
 - stigmatizirajuće mišljenje o psihičkoj bolesti (npr. pojedine organizacije smatraju da osobe s psihičkom bolešću ne mogu raditi u zanimanjima kao što je frizer, kuhar i sl.)
- ❑ nesređen status OSI za osobe s psihičkom bolešću
 - poslodavac nemože ostvariti pravo na subvencioniranje ukoliko zaposli osobu s psihičkom bolešću ako ista nema riješen status

Što smo postigli

- ❑ kroz program radne rehabilitacije je prošlo ukupno 40 osoba
- ❑ broj osoba koji je redovito prisustvovao radionicama je između 20 i 25
- ❑ većina korisnika je povećala vještine i motivaciju za posao
- ❑ pet korisnika je upućeno na doedukaciju
- ❑ korisnici su upućeni na zavod za zapošljavanje
- ❑ četiri korisnika su prošla medicinsko-psihološko vještačenje u HZZ-u
- ❑ šest korisnika je prisustvovalo edukaciji o traženju posla u HZZ-u
- ❑ nastavak radne rehabilitacije i svih drugih započelih procesa kroz projekt Dnevnog centra i Radnog centra
- ❑ modificiran je model radnog centra na temelju vlastite prakse
- ❑ izrađene su smjernice za procjenu radne sposobnosti
- ❑ formiran je multidisciplinarni tim stručnjaka za rad u radnoj rehabilitaciji
- ❑ oformljen je mobilni tim (tim je korišten za intervencije unutar radnog centra)

Što smo postigli

- ❑ organizirano je ukupno 8 kreativnih radionica u radnom centru
- ❑ suradnja sa institucijama nadležnima za definiranje statusa osoba s invaliditetom će biti nastavljena i nakon završetka projekta
- ❑ organizirane su dvije radionice za trening socijalnih vještina
- ❑ postavljeni su preduvjeti za realizaciju Radnog centra u Klinici za psihijatriju Vrapče
- ❑ održani su brojni seminari, javni nastupi i prezentacije
- ❑ informirali smo javnost kroz brojne javne nastupe
- ❑ izdali smo dvije stručne publikacije
- ❑ ukupno 79 poslodavaca je informirano o projektnim aktivnostima i prednostima zapošljavanja OSI zbog psihičkog poremećaja
- ❑ analizirani su i modificirani ključni pravni akti
- ❑ informirali smo političke stranke i nadležne institucije

Zahvala

- ❑ Europska unija
- ❑ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Odjel za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije
- ❑ Hrvatski zavod za zapošljavanje, PS Zagreb
- ❑ Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
- ❑ Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI
- ❑ Invalidsko in storitveno podjetje – OZARA d.o.o., Maribor, RS
- ❑ Hrvatski liječnički zbor
- ❑ Klinika za psihijatriju Vrapče
- ❑ Odvjetnički ured Danijele Božić
- ❑ URIHO
- ❑ veliko HVALA svim ostalim organizacijama, udrugama i pojedincima koji su pomogli u promidžbi i realizaciji projektnih aktivnosti

Hvala na pažnji!

